

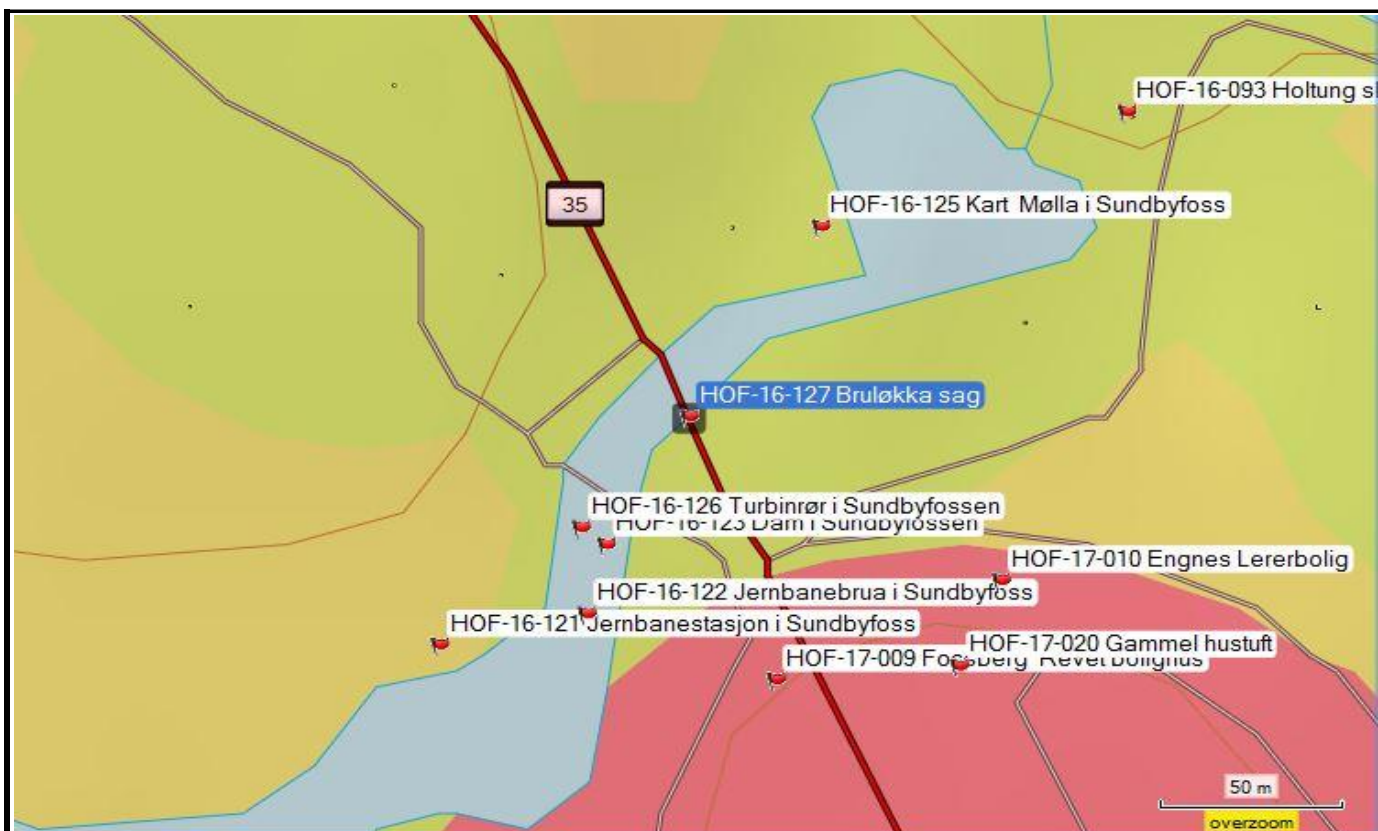
Feltskjema Registrering av kulturminner i Hof kommune	Objekt nr.:HOF-16-127
--	------------------------------

Kulturminnetype:	Sagbruk			
Navn	Bruløkka			
Fylke:	Vestfold	Fylkesnr. :		
Kommune:	Hof	Kommunenr.:	0714	
Sted:	Sundbyfoss			
Stedsbenevnelse:	Navn	Gnr.	Bnr.	Festnr.
	Bruløkka	59		
Kartfesting:	Øst	Nord	Koordinatsystem:	
	0563589	6598152	WGS84 - UTM 32V	

Kort beskrivelse av kulturminnet:	Sagbruk
Beskrivelse av tilstand:	Ingen spor igjen av saga, bortsett fra litt av steinfundamentet til tømmerrenna
Fotografier A :	HOF-16-127-A kart
Fotografier B :	HOF-16-127-B Her lå saga på Bruløkka. Foto: Else Makloufi sept. 2011.
Fotografier C :	HOF-16-127-C Her lå saga på Bruløkka. Foto: Else Makloufi sept. 2011.
Fotografier D :	HOF-16-127-D Grunnmur fra saga på Bruløkka. Bildet er fra 1960-årene.
Fotografier E :	HOF-16-127-E Teodor Kleven med hesten Svarten foran Bruløkka sag. Han er på vei til Haugløkka for å slakte hesten iflg. Ragnhild Hasle. I bakgrunnen K.M. Nøtnæs landhandleri.
Fotografier F :	HOF-16-127-F Maleri av Sundbyfossen av Harald Eriksen. Saga på Bruløkka med tømmerrenna ca. midt på bildet.
Fotografier G :	HOF-16-127-G Tegnet kart fra 1898 over Sundbyfossen. Bruløkka ca. midt i bildet.
Fotografier H :	HOF-16-127-H Muren etter Bruløkka sag bak guttene, som er fra v: Åge Svendsen, Arnfinn Svendsen og Pål Sundby. Ca. 1956.
Fotografier I :	HOF-16-127-I Maleri av Hans Svendsen. Bruløkka sag t.v. for fossen.
Fotografier J :	HOF-16-127-J Litt av fundamentet etter tømmerrenna
Fotografier K :	HOF-16-127-K Tekst fra Hof Minne 2004
Fotografier L :	

Dato:	02.08.2012
Registrator	Arnfinn Svendsen

Kildedel	Objekt nr.:HOF-16-127	
Historiske opplysninger:	Fakta:	
	Bruløkka hadde vannkraft og tømmerrenne fra dammen i Sundbyfossen (Hof-16-123). Fallet var i minste laget, så de siste årene var det elektrisk drift. Driften opphørte i 1940-årene. Tømmeret ble tippet i renna for å bli skylt rent for sand. Herfra ble det dratt inn på saga for skjæring. Det var 2 sagbenker. På den første, med det største bladet, ble stokken kantet inn. Det ble brukt "øyemål" for å få mest mulig ut av stokken. På neste sagbenk ble stokken skjært til plank og bord. Hon ble kappet i 60 cm lengde og brukt til fyring og tørking i mølla. Restene, avkapp og annet småtteri, ble kastet ut ved veggen, og ble brukt til kleskoking.(Jfr. Hof-16-128). 3 - 4 mann hadde arbeid ved saga. Bøndene kjørte helst tømmeret til saga mens det var sledeføre. De materialene bonden ikke hadde behov for selv, ble solgt. Etter at jernbanen kom i 1904, ble det enkelt å frakte trevirket ut av bygda, og saga lå jo strategisk til like ved jernabanstasjonen. (Kilder: Hans Svendsen, Hof-Minne 2000 og 2004, og Hof bygdebok s 701.)	
	Fortellinger, tro og tradisjon:	
Datering:		
Eldre fotografier/kart:		
Dato:	02.08.2012	
Informator:	Hans Svendsen	
Digitalisert av/dato:	Arnfinn Svendsen	02.08.2012
Fotografier:		Objekt nr.:HOF-16-127

Fotografier - A :

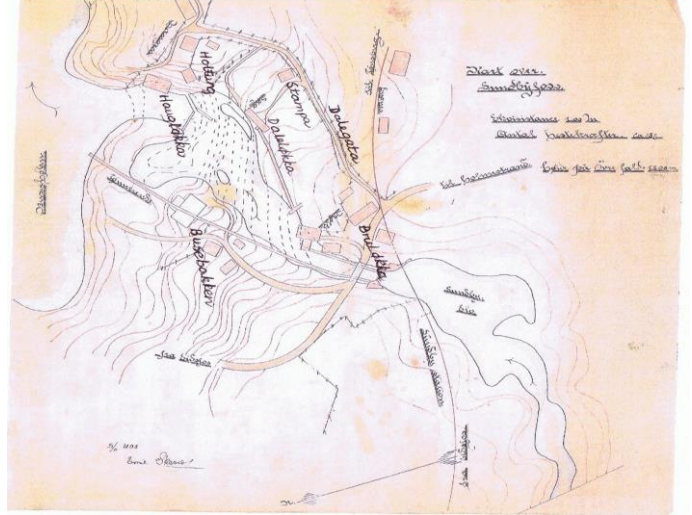

Fotografier - B :

Fotografier - C :

Fotografier - D : 	Fotografier - E :
Fotografier - F : 	Fotografier - G :
Fotografier - H : 	Fotografier - I : brukt, og brukerne fikk flere ganger bot for ulovlig brennevinssalg. I 1723 gis disse opplysninger: «Brue kvernbruk i Sundbyfossen beliggende består av et par kverner, hvorpå males for almuen høst og vår og om sommeren når flommen er stor. Damstokken er festet på gården Sundbys grunn med den ene ende, og med den annen på gården Kårbys grunn». I 1803 besto bruket kun av en kvern, i 1819 av både sag og kvern. På reise mellom Sandsvør og Holmestrand var Sundbyfoss lenge et hvilested. Lærer T. O. Gran forteller i Sandsvørs Saga (s. 307) følgende om en hvil på Sundbyfoss i 1828: Wessel Larsen Moen i Sandsvør skulle gifte seg 17. juli 1828. «Da han et par dage før kom fra Holmestrand med sit indkjøp til bryllupet, fik han kjøre hjemover med Jakob W. Waal, som da bodde på Bakke. Mens de hvilte i Sundbyfossen i Hov-sogn, ble Wessel sendt ut for at se til hesten, men kom forskrækket ind og fortalte at hans «pjankesæk» med brændevin, vortekake, sukker og kaffe var bortstjålet fra laset. «Bry dig ikke om det», sa Jakob, «sækken kommer nok igjen til vi ska reise; sker ikke det, saa skal det bli lyst i Sømbyfossen inat; da ska det itte være en eneste bordstabel tebars her imorra.» Konen på hvilestedet, som paahørte samtalen fra ovnskroken, gikk litt efter ut, og da hun vel var kommet ind, sa Jakob Waal til Wessel at han skulde gaa ut og se efter om ikke sækken laa paa lasset. Wessel kom glædestraalende ind og meldte at sækken var kommet tilbake. Og mere glad end Wessel Moen hin lyse julinat 1828 kjørte over Mosaasen, har ingen «glad» sandsvøring paa den tid tilbakelagt veien fra Stranna paa sin tomme plankevoan. - Saaledes ble <i>Historien om hvorledes Wessel Moen fik tilbake sin stjaalne bryllups-kost</i> fortalt mig i min barndom.» I 1877 besto Bruløkken av møllebruk, tørkehus, våningshus, stall, sag og en slipprenne. Møllebruket ble nedlagt omlag 1900, men det lå sagbruk her frem til 2. verdenskrig. I 1939 ble Bruløkken, som besto av 4 bruksnr., sammenføyd med Daleløkken. Et gammelt sagn forteller at Haugtussen holdt til i Brusaga, på den nordre side av elva. Han danset ofte der og tok turer nordover, men aldri lenger enn til stallen på Søndre Sundby. Der snudde han og gikk tilbake. Mange eldre mente å ha sett ham både danse på saga og spasere ute i det fri.
Fotografier - J :	Fotografier - K :
Fotografier - L :	Fotografier - M :

Kvalitetssikring	
Kvalitetssikret dato:	2014-01-06
Kvalitetssikret av:	Knut Svebakk-Johansen
Status:	Ok
Kategori (12K-kart)	
MIS. nr. (=kulturminnetype)	57. Annen teknisk/industrielt kulturminne
Sefraknr./ Riksantikavrens "Lokid":	
Supplerende opplysninger:	